

LITERATURA. Ipuingintza, poesia eta saiakera arloetan ere izango da eskaintza interesgarriarik uda arteko tartean

Irakurzaleen bazka

Zazpi egile ezagunen eleberri bana dago argitaletxeek ondorengo hilabeteetarako iragarri dituzten liburuen artean

Juan Luis Zabala | DONOSTIA

EGUNKARIAKO Kultura erredakzioaren talaiatik arretaz begiratu gero, bada dagoeneko sormenaren itsasotik euskal literaturaren portura arribatzen ari diren hainbat liburu berri begiztatzerik. Ez dugu haatik iritsiko diren guztien berri oraindik. Idazleen eskuetatik irteteko puntuan dira batzuk, zalantza-aren lainoak estaliak, eta argitaletxeak ez dira, badaezpada ere, horiek iragarri eta gure begien agerian uzten ausartu. Urteroko kontua da, edo urtean birritan gertatzen dena: uda baino lehen aurrena, Durangoko Azokari begirra hurrena.

Nobela krisian edo are hilzorian dagoela esaten bada ere, ziurtasun osoz kalean izango diren liburuen artean, zazpi egile ezagunen nobela bana dago: Ramon Saizarbitoria, Xabier Montoia, Felipe Juaristi, Joxean Agirre, Hasier Etxeberria, Unai Elorriaga eta Xabier Mendiguren Elizegi.

Bernardo Atxagaren izena izango da honezkero irakurle bat baino gehiagoren gogoan. *Anaiaren liburua* deituko den nobela ari da idazten Atxaga, eta Pamiela argitaletxearekin kaleratzeko asmoa du. Baina ez dago argi liburua ondorengo hilabeteetan kaleratuko den, edo udazkenean.

Ipuingintza oso urri ageri da, zerrendari arretaz begiratuz gero. Patxi Iturregik egungo gizar-tearen hutsalkeria agerian uzten duten ipuinak bildu ditu *Behi eroak* liburuan. Horretaz gain, aipagarria da Iñaki Petxarroman EGUNKARIAKO kazetariaren *Katearen begiak* liburu. Euskal Herriaren historiako benetako pasarteetan oinarritutako ipuinak sortu ditu Petxarromanek, eta, zazpi ipuinen bidez, 1.200. urtetik gaur artearainoko Euskal Herriaren historia pausoz pauso jarraitzeko aukera izango du irakurleak.

Poesia eta saiakera arloetan ere bada, iragarritakoen artean, liburu interesgarriarik, eta oso litekeena da iragarritako horiez gain beste batzuk ere plazaraz heldzea uda aurretik.

Itzulpenaren alorrak interes handiko liburuak agintzen ditu. Elkar eta Alberdania argitaletxeek Agota Kristof-en *Atzo* eta Yasar Kemal-en *Ararat mendia- ren sumina* plazaratuko dituzte Literatura Unibertsala bilduman, Eskarne Mujikak eta Fer-

nando Rey Escalerak euskara-tuta, hurrenez hurren. Txalaparta argitaletxeak ere eskaintza interesgarria du: Marcos komandanteordearen *Zapataren koloreak* —haurrentzako ipuin bilduma— Dee Brown-en *Ehortzi nire bihotza Wounded Kneen* eta JRR Tolkienen *Eraztunen Jauna II. Bi dorreak*.

Haur eta gazte literaturan, Durangoko Azokaren inguruan izaten diren kopurueta heldu gabe, liburu ugari izango dira ondorengo hilabeteetan liburu dendetan, dagoeneko iragarriak horietako batzuk —Patxi Zubizarretaren *Usoa. Karpeta morea* esaterako—, oraindik iragarri gabeak beste batzuk.

HASIER ETXEBERRIA

‘EULIEN BAZKA’

«Disgresio gutxiko nobela beltza idatzi dut, bere generoan lerratua»

«Nobela beltzaren azalaren pean agertu nahi duen nobela da *Eulien bazka*», aurreratu du Hasier Etxeberriak. «Generoari dagokion istorio bat kontatzen da: zatitutako gorpu bat agertu ondoren, kasuaren inguruko argiketa bideratzen da». Erritmo biziko nobela idatzi nahi izan du Etxeberriak. «Disgresio gutxi dago nobelan. Hari bat hartu eta horri eutsi diot, horretarako behar diren mekanismo literarioak abiarazita».

Ez du sentitzen egileak bere aurreko nobela eta ipuin liburuen aldean oso bestelakoa denik *Eulien bazka*, baina «bere generoan askoz ere lerratuago» dagoela uste du. Berari nobelaren idazketak «plazer handia» eragin dio, eta irakurri duten egilearen adiskideen artean harrera ona izan du nobelak. «Batek baino gehiagok esan dit nire libururik onena dela».

Egun eta gaurko gizartearen kokatu eta giroturik dago Etxeberriaren lan berria, eta forenseak, ertzainak, ETako ekintzaile eta ekintzaile ohiak agertzen dira, besteak beste, kontaketa zehar.

UNAI ELORRIAGA

‘VAN’T HOFFEN ILEA’

«Tipularen azalak kendu ondoren, sakontasunera helduko da irakurlea»

Proiektu bat abian jartzeko asmoz herri batera heldu den

LUIS JAUREGIALTZO / ARGAZKI PRESS

ALBERTO BARANDIARAN

CARLOS VILLAGRAN

EGUNKARIA

EGILE EZAGUNAK. Unai Elorriaga, Tere Irastortza, Joxean Agirre eta Hasier Etxeberriak liburu bana plazaratuko dute ondorengo hilabeteetan. Beste idazle ezagun batzuen liburuak ere izango dira.

funtzionario bat du pertsonaia nagusi Elorriagaren lan berriak. «Aurka-aurka funtzionarioaren ingurukoak eta irakurleak jabetuko dira ez dela joan proiektu hori egitera, ezpada beste gauza bat; eta bigarren motibo hori ere ez dela benetakoa ikusiko da gero, motibo sakonagoa duela...».

Tipularen ideia darabil nobela deskribitzeko: «Tipularen azalak kendu ondoren sakontasunera helduko da irakurlea. Eta horra iristen ez bada, alferrik da liburu irakurtzea».

«Pertsona berak idatziak direnez», *SPrako tranbia*-k eta *Van't Hoffen ilea*-k «ahotsean eta kontatzeko moduan antzekoak» direla uste du Elorriagak, baina gainerakoan aldeak handiak direla: «Egitura, pertsonaiak, hari narratiboa... beste guztia guztiz diferentea da».

Martxoaren hasieran ikusiko du argia *Van't Hoffen ilea*-k, *SPrako tranbia*-ren gaztelaniazko itzulpenak baino pixka bat lehenago. Badaki egileak *SPra-*

ko tranbia-k izandako harrera ezin hobeak exigentzia maila handia jarriko diola liburu berriari, baina ez du kezkatzen horiek. «Nik, aurreko liburuan bezala, ahal izan dudana guztia egin dut, eman nezakeen guztia eman dut, eta hortik aurrerant jendeak esango duena beste kontu bat da».

TERE IRASTORTZA

‘GLOSAK’

«Besteak gabeko mundua infernua da, eta besteekin egiten dugu literatura»

Aurreko liburuan bezala —*Izen gabe, direnak*—, sormenaren gaiari heldu dio Tere Irastortzak *Glosak* izeneko lanean ere: «Mendebaldeko literaturan, badi-rudi poeta *ex-nihilo* sortzen duen jainko bat dela. Nire proposamena bestelakoa da: besteak gabeko mundua infernua da, eta besteekin egindako literatura da idazten duguna».

Glosak liburuan «formalki

egituratu» egin du proposamen hori. «Besteen testuak eta norberaren testuak zuzentzen ditudanean, zuzenketa horiek ez dira ezabaketak bakarrik, gehikuntzak ere badira, orri azpiko oharren bidez, poemak elkarrekin lotuz eta beste hainbat modutan eginak».

Liburuaren *Ibilkerak* izeneko atalean, poesia idatziz sortzen delako ideari aurre egiten dio egileak, eta «eguneroko bizimoduan edota ibilkeran etortzen zaizkigun irudiak» errebindikatu ditu, Oihenarten «bidaide, gogaide» ezaguna ere gogoan.

JOXEAN AGIRRE

‘ROMAIN ZEN BERE IZENA’

«Beren barrua erakusteko baino, ezkutatzeko darabil artea artista askok»

«Kasu edo iruzur literario baten ikerketa» kontatzen du Joxean Agirrek Joseba Jaka bekaren laguntzaz idatzi duen nobela berriak. Sari asko irabazten dituen